

для вирішення поставлених аналітичних завдань, а також з визначенням процедур збирання, обробки та передавання інформації.

О. Топоркова наголошує, що «... розрахунок потреби технічних засобів здійснюють відповідно до трудомісткості аналітичних розрахунків, витрат машино-годин на кожну операцію за різними алгоритмами, часу інформаційних комунікацій тощо. Визначальними критеріями є якість, комунікативність і економічність технічних засобів» [2].

Оцінка відхилень передбачає встановлення критеріїв, за якими здійснюється порівняння, визначення чинників, що зумовлюють ці відхилення, оцінку структурних зрушень у відхиленнях за видами виробництва продукції. Тому її слід розглядати як інструменти управління витратами на виробництво продукції.

Узагальнення й оформлення результатів аналізу витрат на виробництво продукції є невід'ємною складовою завершального етапу організації економічного аналізу. Оформлення результатів є кінцевим пунктом аналізу і виконується в описовому вигляді: пояснювальної і аналітичної записки чи звіту; довідки; висновків. Отримані у процесі дослідження результати аналізу витрат на виробництво продукції необхідно систематизувати й узагальнити в розрізі інформаційних запитів управлінського персоналу.

У зв'язку з цим необхідно формувати аналітичний звіт за результатами аналізу витрат на виробництво продукції, використання якого сприяє вичерпному та всебічному висвітленню результатів аналізу динаміки, структури та причинно-наслідкових зв'язків між елементами витрат на виробництво продукції та надає інформацію для управління виробничим процесом.

Раціональна організація економічного аналізу витрат на виробництво продукції забезпечує реальність і дієвість економічного аналізу, оскільки зводиться до мінімуму втрата чи викривлення вхідної інформації. Забезпечується вихід аналітичної інформації за ієрархією управління або за різним ступенем досягнення проміжних і кінцевих аналітичних результатів.

Список використаних джерел: 1. Мисака Г. В. Особливості факторного аналізу собівартості продукції / Г. В. Мисака, В. М. Лановенко // Комунальне господарство міст : науково-технічний збірник. – 2013. – № 108. – С. 318–324. 2. Топоркова О. А. Основні аспекти аналізу й оцінки рівня витрат / О. А. Топоркова // Проблеми економіки транспорту : збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. – 2012. – № 3. – С. 91–96.

УДК 334.724.6:658.14

Г.Ю. Аніщенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування
Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Ключові слова: бюджетна звітність, фінансова звітність, баланс, суб'єкт державного сектору, фінансовий стан, методи аналізу.

Проведення узагальнення та аналіз зазначеної у звітності інформації про результати діяльності чи фінансово-майновий стан конкретного суб'єкта державного сектору є основою для прийняття рішень щодо подальшого управління його діяльністю. Звітність бюджетних установ становить інформаційну основу контролю за їхньою діяльністю, використання ресурсів, визначення напрямів розвитку тощо. Зміст фінансової звітності визначено національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [3]. Методика аналізу фінансової звітності залежить від інформаційних потреб користувачів та завдань, вирішення яких вони передбачають.

Звітність розпорядників та одержувачів коштів різноманітна й багатогранна. Умовно її можна поділити на фінансову звітність та бюджетну звітність, кожна з яких має своє призначення та мету. На основі фінансової звітності бюджетних установ можна оцінити дані про активи, зобов'язання та капітал, а бюджетна звітність інтерпретує рівень виконання функцій, покладених на конкретну бюджетну установу, дотримання вимог щодо цільового призначення коштів, їх раціонального використання та виконання кошторису доходів і витрат та бюджету загалом. Бюджетна звітність є індикатором рівня виконання кошторису (бюджету) у розрізі бюджетної класифікації. Для кожного зазначеного виду аналізу застосовується свій

комплекс оціночних показників. Так, фінансовий аналіз передбачає розрахунок комплексу показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, аналізується дебіторська та кредиторська заборгованість, а також оцінюються результати діяльності суб'єкта господарювання. Економічний аналіз виконання кошторису представлений аналізом динаміки доходів і видатків бюджетних коштів, їх структурних співвідношень, рівня виконання планів асигнувань, надходжень та видатків спеціального фонду, оцінки руху коштів загального та спеціального фонду.

Оцінку фінансового стану суб'єктів державного сектору можна зробити, вивчивши показники на основі бухгалтерського балансу. Доречними стануть такі методи [1]:

1) горизонтальний аналіз – порівняння конкретних статей звітності з попереднім періодом, або станом на таку ж дату попереднього бюджетного року.

2) вертикальний аналіз – визначення структури фінансових показників та встановлення найвагоміших складових балансу.

3) аналіз відносних показників (коефіцієнтний) – розрахунок комплексу коефіцієнтів, які засвідчують співвідношення та взаємозв'язок між окремими позиціями (статтями) звіту чи показниками різних форм звітності.

До основних показників оцінки можна віднести наступні: показники оцінки майнового стану (валюта балансу, коефіцієнт зростання валюти балансу коефіцієнт зносу необоротних активів, коефіцієнти оновлення та вибуття основних засобів, частка нефінансових активів у активах); коефіцієнти ліквідності та платоспроможності: коефіцієнти загальної, поточної та абсолютної ліквідності, коефіцієнт маневреності грошових коштів, частка фінансових активів у активах); показники ділової активності: коефіцієнт трансформації, коефіцієнти оборотів власного капіталу, дебіторської заборгованості, зобов'язань, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості; показники фінансової стійкості: коефіцієнт фінансової незалежності (автономії), коефіцієнт концентрації залученого капіталу, коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів (коефіцієнти фінансової стабільності та фінансування). Оскільки з 01.01.2017 року форма балансу змінена, то мають змінитись і підходи до оцінки його статей. Зокрема, у структурі активів усе майно згруповано не за економічним змістом, а за фінансовою стійкістю. Тому потрібно розраховувати співвідношення між фінансовими та не фінансовими активами, що покаже частку активів, що перебувають у обороті.

Для аналізу загального виконання кошторису застосовується метод порівняння величин в абсолютному вартісному вимірі, які затверджені планом, із сумами фактично отриманих доходів та понесених видатків. Порівняння варто проводити постатейне (як за джерелами надходжень та групами доходів, так і кодами економічної класифікації видатків). Такий аналіз протягом року є перманентним. За результатами виявлених відхилень важливо провести їх оцінку, з'ясувати причини та можливі наслідки. Горизонтальний аналіз кошторису дасть можливість встановити роль бюджетного фінансування за загальним і спеціальним фондом. Вертикальний аналіз кошторису (структура складових доходів і витрат) за рахунок виявлення питомої частки доходів чи каналів витрачання бюджетних коштів дозволить оцінити вплив різних факторів на фінансовий результат.

Для аналізу співвідношень у динаміці відносно кошторису може застосовуватись параметричний аналіз за комплексом коефіцієнтів [2]: відношення планових і фактичних надходжень у розрізі загального та спеціального фондів; відношення сум асигнувань до власних надходжень; відношення видатків до доходів за джерелами фінансування; відношення доходів спеціального фонду до загальних видатків; відношення касових і фактичних видатків; відношення видатків на одного працюючого.

Необхідність проведення актуарних розрахунків на макрорівні чи побудови фінансових моделей для окремих бюджетних сфер потребує застосування трендового аналізу. Базуючись на даних горизонтального аналізу, він передбачає проведення математичних розрахунків щодо встановлення тенденції динаміки окремих фінансових показників на майбутнє. За допомогою цього аналізу екстраполюються найважливіші фінансові показники на найближчі бюджетні періоди.

Для вищих організацій (суб'єктів управління) при формуванні зведених показників на основі індивідуальної звітності доцільним буде порівняльний аналіз за варіантами: внутрішнього аналізу, якщо порівнюються конкретні показники між підпорядкованими бюджетними установами одного профілю; міжгалузевого аналізу, коли інтегровані показники одного відомства (розпорядника коштів бюджету) порівнюються із загальними середніми значеннями, або протиставляються до аналогічних показників іншого відомства (розпорядниками коштів бюджету).

Для прийняття управлінських рішень важливо встановити причинно-наслідкову залежність між результатами функціонування та бюджетними процесами. Для цього застосовують метод факторного аналізу, при допомозі якого встановлюють вплив окремих факторів (чинників) на результативний показник.

Таким чином, оцінка ефективності функціонування суб'єктів державного сектору, їх результативності визначається завдяки якісному аналізу фінансової та бюджетної звітності. Використання зазначених напрямів, методів аналізу дозволить комплексно оцінити фінансово-економічний стан бюджетних установ та виявити найкращі варіанти їх функціонування і розвитку.

Список використаних джерел: 1. Желюк Л. Аналіз організаційно-методичного забезпечення формування звітності бюджетних установ / Л. Желюк // Економічний аналіз. – 2008. – Вип. 2(18). – С. 338–345. 2. Кемарська Л. Г. Особливості аналізу фінансової звітності суб'єктів державного сектору / Л. Г. Кемарська // Економіка і суспільство. – 2017. – № 8. – С. 768-774. 3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2009 року № 1541. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11>.

УДК 657:336.5.02

О. О. Андросенко, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

К. Ю. Зубаха, магістр

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ключові слова: організація економічного аналізу, фактори економічного аналізу, організаційна структура, диверсифікація ринків, автоматизація виробничих процесів.

Організація аналітичного процесу на промислових підприємствах має базуватися на сучасних методиках з дотриманням наукових підходів та використанням системи прийомів і способів розрахунків економічних показників.

Погоджуємось з думкою Р. Шурпенкової: «Успішне проведення аналізу значною мірою залежить від його організації, що покликана налагодити, впорядкувати, привести в системну норму інформаційно-методологічне забезпечення. Адже організація економічного аналізу – це система методів і засобів, які забезпечують оптимальне її функціонування та подальший розвиток» [1, с. 38].

Дослідження наукової літератури з питань економічного аналізу свідчить, що серед авторів відсутня єдина позиція щодо підходів до визначення поняття «організація економічного аналізу», а це призводить до різного його тлумачення.

Проаналізувавши основні аспекти змісту поняття «організація економічного аналізу», що виділені різними авторами, звертаємо увагу на те, що спільними ознаками трактування та складовими цього терміна є система заходів з упорядкування та вдосконалення процесу проведення аналізу на підприємстві.

Так, Г. Купалова вважає, що «організація економічного аналізу – це система заходів із забезпечення ефективності, організованості, плановірності, обдуманого упорядкування дослідження об'єкта, а також дотримання внутрішньої дисципліни» [2, с. 101].